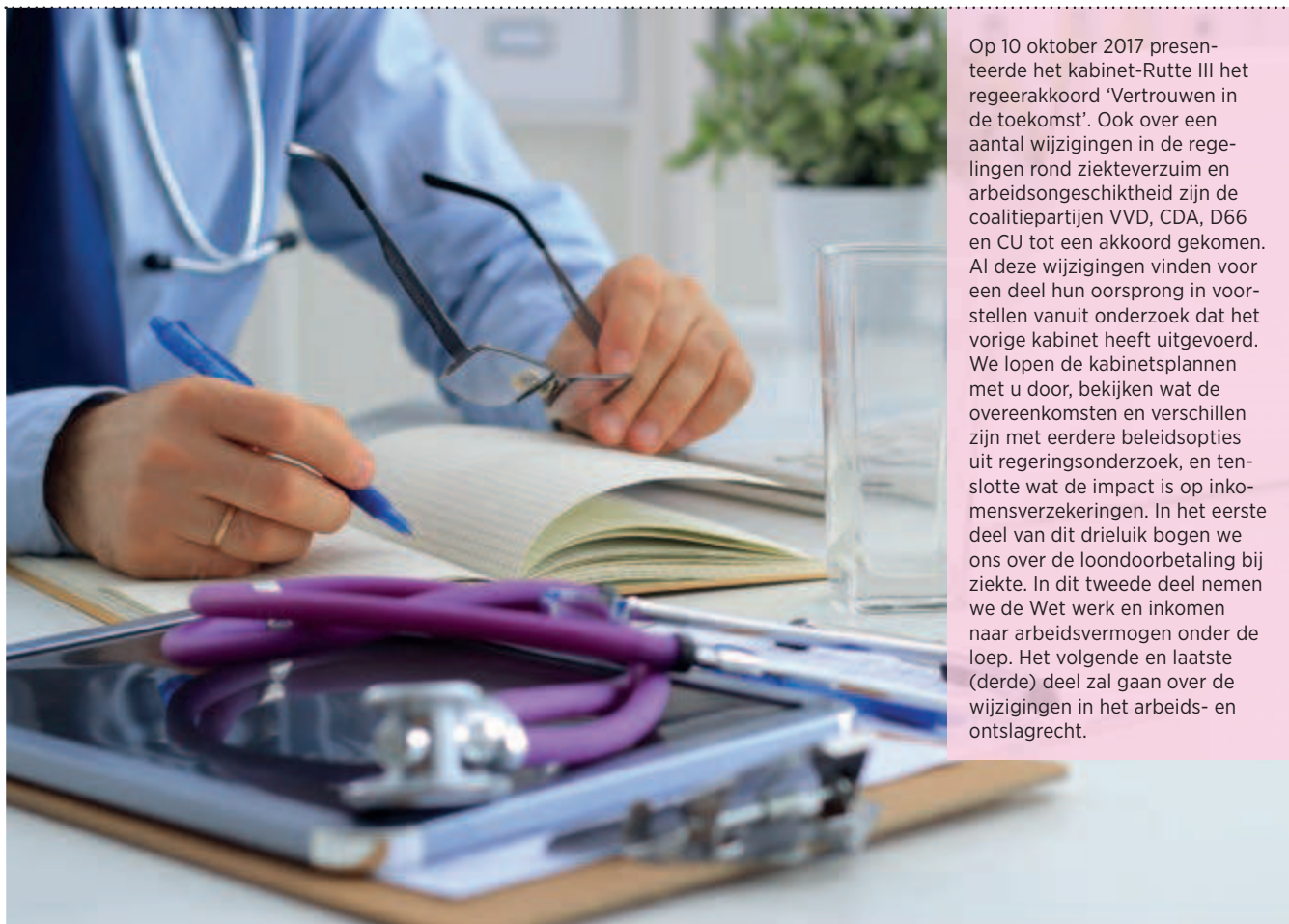

Op 10 oktober 2017 presenteerde het kabinet-Rutte III het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'. Ook over een aantal wijzigingen in de regelingen rond ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid zijn de coalitiepartijen VVD, CDA, D66 en CU tot een akkoord gekomen. Al deze wijzigingen vinden voor een deel hun oorsprong in voorstellen vanuit onderzoek dat het vorige kabinet heeft uitgevoerd. We lopen de kabinetsplannen met u door, bekijken wat de overeenkomsten en verschillen zijn met eerdere beleidsopties uit regeringsonderzoek, en tenslotte wat de impact is op inkomensverzekeringen. In het eerste deel van dit drieluik bogen we ons over de loondoorbetaling bij ziekte. In dit tweede deel nemen we de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen onder de loep. Het volgende en laatste (derde) deel zal gaan over de wijzigingen in het arbeids- en ontslagrecht.

DE WET WERK EN INKOMEN NAAR ARBEIDSVERMOGEN (WIA)

Het nieuwe kabinet wil het beroep op de WIA verminderen en de arbeidsparticipatie verhogen. Hiertoe heeft het een aantal ingrijpende maatregelen in het regeerakkoord opgenomen. De kabinetsplannen nader bekeken.

RE-INTEGRATIE IN DE WIA

Vijf jaar na inwerkingtreding van de WIA werd de nieuwe wetgeving geëvalueerd door de onderzoeksbureaus Astri en Ecorys. Uiteraard was de werking van de 'prikkelende' regeling WGA ook onderwerp van onderzoek. Vastgesteld werd dat de WGA-re-integratie werkte volgens plan, maar dat dit alleen gold voor werknemers die vanuit een dienstverband in de WGA waren beland. Als de activiteit van alle gedeeltelijk arbeidsgeschikte WGA'ers met die van de gedeeltelijk geschikte WAO'ers werd vergeleken, dan was de conclusie dat een vergelijkbaar

percentage werkt. Volgens de onderzoekers was er een aantal oorzaken. Allereerst dus de achterblijvende re-integratie van werknemers die niet vanuit een dienstverband in de WGA belanden (WGA-flex). Een tweede oorzaak zou de onbekendheid met de nieuwe wet zijn. Daarnaast begint de prikkelende werking pas na afloop van de loongerelateerde uitkering en ten tijde van de evaluatie waren nog onvoldoende WGA-gerechtigden

Om het beroep op de WIA te verminderen wil het nieuwe kabinet de WIA-beoordelingsregels aanpassen

'geprikkel'd'. Verder betekende het oprekken van de ondergrens van 15 procent naar 35 procent, dat er in de WGA een verminderde werkherlevingskans bestond ten opzichte van de WAO. Met het verstrijken van de jaren is er meer bekendheid gekomen met de werking van de WIA. De duur van de WGA loongerelateerde uitkering is beperkt en ook is de WGA-flex-instroom aangepakt met de komst van de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters. Toch vindt het nieuwe kabinet dat het beroep op de WIA verder verminderd (en de activerende werking verbeterd) moet worden en heeft hiertoe een aantal ingrijpende maatregelen in het regeerakkoord opgenomen.

AFSPRAKEN REGEERAKKOORD

In het regeerakkoord hebben de coalitiepartijen opgenomen dat zij de kans op het vinden van een baan voor WIA-gerechtigden willen vergroten en dat daarmee het beroep op de WIA zal verminderen. Als we de maatregelen bekijken, dan lijkt de insteek echter net zo goed dat de coalitiepartijen het beroep op de »

WIA willen verminderen en hopen dat daarmee de kans voor (niet-) WIA-gerechtigden op het vinden van een baan zal toenemen. De volgende plannen zijn door de partijen ontvouwd:

- Het Schattingsbesluit wordt aangepast voor toekomstige WIA-instroom. De eis dat er drie functies te vinden moeten zijn die de persoon in kwestie zou kunnen vervullen en dat elk van deze drie met ten minste drie (negen in totaal) vertegenwoordigd is in een aparte functiegroep, wordt anders ingevuld. In de toekomst moeten er nog steeds negen arbeidsplaatsen te vinden zijn, maar ongeacht de verdeling over aantallen functies.
- Voor werknemers in de WGA 80-100 die nog kunnen werken, gaat hetzelfde regime gelden als in de WGA 35-80. Concreet gaat voor het recht op de loonaanvullingsuitkering de eis gelden om 50 procent van de resterende verdien capaciteit te benutten.
- Er komt een experiment met een scholingsaanbod voor mensen bij wie scholing medisch gezien haalbaar wordt geacht en kan leiden tot meer werkhervattingsmogelijkheden. Als het experiment leidt tot een positieve 'business case', kan de scholing breder worden ingezet. Ten tweede krijgt UWV 30 miljoen euro voor persoonlijke dienstverlening voor WGA- en Wajong-gerechtigden.
- Voor personen die in de WIA zitten, wordt het aantrekkelijker om te gaan werken. In de eerste vijf jaar na het aanvaarden van een baan, zal niet worden getoetst of het verdienvermogen van de werkhervatter is gewijzigd. Het aanvaarden van werk – ook als dit tijdelijk of in deeltijd is – leidt hierdoor niet tot onzekerheid over het mogelijke verlies van het recht op de uitkering (in geval van baanverlies).

Hoewel over al deze plannen een akkoord bestaat, komt geen enkele ervan voor in de verkiezingsprogramma's van de coalitiepartijen.

HERKOMST VAN DE PLANNEN

Ruim een maand na de verkiezingen verscheen de rapportage van een Interdepartementaal onderzoek

(IBO), getiteld *Geslacht voor de arbeidsmarkt*. Het onderzoek moest in kaart brengen welke mogelijkheden er zijn om de arbeidsparticipatie van arbeidsongeschikten met een werknemersverzekering te vergroten. Voor de WIA bleken er enkele, inmiddels al wat bekendere beleidsopties te zijn. De IBO-onderzoekers stelden voor om het Schattingsbesluit aan te passen. Zij opperden daarbij dat de eis dat er minimaal drie functies geduid moeten worden die ieder minimaal drie arbeidsplaatsen vertegenwoordigen (3x3), wordt aangepast naar 2x3 of 1x3. Ook het plan uit het regeerakkoord om voor mensen in de WGA 80-100 met restverdien capaciteit (1-20 procent) hetzelfde regime te introduceren zoals nu al geldt in de WGA 35-80, komt uit de koker van de IBO-onderzoekers. Verder stelden de onderzoekers dat het zinvol zou zijn om de restverdien capaciteit van werkhervatters in de WIA in de eerste vijf jaar na die werkhervatting niet op eigen initiatief opnieuw vast te stellen. Het zal u niet verbazen dat ook het plan van scholingsaanbod terug te vinden is in het IBO-rapport. We kunnen dus vaststellen dat de ambtenaren van de ministeries die betrokken zijn geweest met het interdepartementaal onderzoek een zeer grote stempel hebben gedrukt op de regeringsplannen voor de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid.

AANPASSING VAN HET SCHATTINGSBESLUIT

De plannen uit het regeerakkoord hebben primair het doel om het beroep op de WIA te verminderen en de arbeidsparticipatie te verhogen. Om het beroep op de WIA te verminderen wil het nieuwe kabinet de WIA-beoordelingsregels uit het Schattingsbesluit aanpassen. Een arbeidsongeschikte werknemer die niet medisch volledig arbeidsongeschikt is, wordt gezien door de arbeidsdeskundige van UWV. De arbeidsdeskundige kijkt welke functies de werknemer gezien de beperkingen en mogelijkheden kan uitvoeren en zoekt daar de hoogste loonwaarde bij. Het procentuele

verschil in het verzekerde loon van de werknemer en zijn theoretische verdien capaciteit vormt het arbeidsongeschiktheidspercentage. Momenteel moeten er minimaal negen functies door de arbeidsdeskundige worden gevonden die gelijkelijk verdeeld moeten zijn over drie functiegroepen. Als er onvoldoende functies en/of onvoldoende functiegroepen worden gevonden, dan is de werknemer volledig arbeidsongeschikt. Door de beoordeling zo aan te passen dat de arbeidsdeskundige negen functies moet selecteren en dat het aantal functiegroepen daarbij niet uitmaakt, zal het aantal WGA'ers dat volledig arbeidsongeschikt wordt geschat afnemen.

IMPACT OP INKOMENSVERZEKERINGEN

Voor WGA-eigenrisicodragersverzekeringen betekent dit een vermindering van de schadelast. Deze treedt op na afloop van de loongereleerde uitkering als een lagere vervolguitkering wordt verhaald en mogelijk al eerder omdat door de lagere afschatting (beoordeling) er bij de werknemer een groter urgentiebesef is inzake re-integratie. Een nog grotere besparing kan optreden als er door de wijziging sprake is van minder dan 35 procent arbeidsongeschiktheid. Dat geldt ook voor de WGA-aanvullingsverzekeringen. Wordt de werknemer minder arbeidsongeschikt geschat maar wel meer dan 35 procent, dan zal de schadelast voor WGA-aanvullingsverzekeringen juist toenemen.

Het CPB heeft de besparing voor de overheid als gevolg van deze maatregel vastgesteld op 0,3 miljard euro structureel.

AANPASSING VAN DE WGA-SYSTEMATIEK

De waarschijnlijk meest ingrijpende maatregel voor WGA-gerechtigde werknemers is de aanpassing van de uitkeringssystematiek voor volledig arbeidsongeschikten die nog enige mate van restverdien capaciteit hebben. Een werknemer is volledig arbeidsongeschikt als er sprake is van een afname van de verdien capaciteit van 80 procent. Werknemers hebben echter nog wel een verdien capaciteit als zij 80 tot en met 99 procent arbeidsongeschikt zijn. Omdat zij door het huidige WGA-uitkeringsregime

Overheid bespaart door aanpassing WIA-beoordelingsregels 0,3 miljard euro structureel

met name laagopgeleiden minder vaak volledig arbeidsongeschikt worden verklaard. UWV heeft beoordeeld wat de invloed zou kunnen zijn van scholing voor instromers in de WGA 80-100 met benutbare mogelijkheden. Omscholing of bijscholing blijkt voor ongeveer 15 procent van de mensen in deze groep nuttig te zijn, in de zin dat ze na scholing voldoende door de arbeidsdeskundige te duiden functies kunnen vervullen. In bijna alle gevallen zouden zij dan WIA 35-min worden verklaard, geen WIA-uitkering krijgen en hopelijk wel een baan. Beide regelingen zullen dus op termijn in enige mate zorgen voor verlaging van de WGA-schadelast van werkgevers en inkomensverzekeraars.

echter als volledig arbeidsongeschikt worden beschouwd, ontbreken er momenteel re-integratieprikkelers. Een WGA-gerechtigde werknemer die minder dan 80 procent arbeidsongeschikt is, wordt na de loongereleerde periode direct afgerekend op zijn of haar re-integratieresultaat.

Bij minimaal

50 procent benutting van de restverdiencapaciteit volgt de loonaanvulling op basis

van 70 procent van het dagloon.

Is de benutting minder, dan wordt een vervolguitering van maximaal 50,75 procent van het minimumloon verstrekt. Een groot verschil met de volledig arbeidsongeschikte WGA'er die, ongeacht de benutting van de eventueel aanwezige restverdiencapaciteit, een uitkering ontvangt op basis van 70 procent van zijn dagloon.

De wijziging zorgt volgens het CPB voor een beperkte structurele besparing. De IBO-werkgroep ging in haar rapportage uit van 45 miljoen euro. Voor de werknemers die door de maatregel worden geraakt, is het effect echter niet beperkt en dat geldt ook voor de markt van inkomensverzekeringen. Doordat de WGA-uitkering voor volledig arbeidsongeschikten over het algemeen lager zal zijn, daalt de schadelast voor WGA-eigenrisicodragersverzekeringen. Voor WGA-aanvullingsverzekeringen is het effect (weer) tegenovergesteld.

Verzekeraars moeten inschatten hoe hun risico's toenemen door de wijziging

Momenteel vormen de volledig niet duurzaam arbeidsongeschikte werknemers alleen een mogelijke schadepost voor excedentverzekeringen. Voor verzekeringen tot de WIA-loongrens niet, omdat deze doorgaans aanvullen tot maximaal 70 procent van het WIA-dagloon en dat niveau wordt met de WGA-uitkering al bereikt. De wijziging betekent dat verzekeraars moeten inschatten hoe hun risico's toenemen als gevolg van de wijziging. Een extra aandachtspunt daarbij is hoe omgegaan wordt met de nu al lopende WGA-hiaatverzekeringen. Deze verzekeringen keren uit als aanvulling op de WGA-vervolguitering en aangezien die vervolguitering er ook komt voor volledig arbeidsongeschikte WGA'ers, zal de verzekering moeten gaan uitkeren in meer situaties dan nu het geval is. Dit zijn risico's waar de premie van de nu lopende verzekeringen niet op is gebaseerd, maar waar bij sommige verzekeraars (De Amersfoortse, Nationale Nederlanden) volgens de polisvoorwaarden al wel dekking bestaat.

SCHOLING EN GARANTIEREGELING

Waar de hierboven besproken maatregelen de stok vormen, zijn de voorgestelde regelingen van scholing en garantie de wortels in de kabinetsplannen. De garantieregeling zal voor alle WIA-gerechtigde werknemers een blokkade wegnemen bij werkherhervatting, mits zij overduidelijk wordt gecommuniceerd. Het scholingsplan zal er voor zorgen dat

BIJVANGST

Wat opvalt is dat de maatregelen ervoor zorgen dat de WGA-last kleiner wordt. Een gevolg daarvan is dat de WGA-schade voor werkgevers en WGA-eigenrisicodragersverzekeraars ook afneemt. Er is in de afgelopen jaren een enorme werkvoorraad aan vraaggestuurde herbeoordelingen ontstaan bij UWV. Vaak is de aanleiding voor een herbeoordeling de UWV-vaststelling dat een werknemer volledig niet duurzaam arbeidsongeschikt is. Door de aanpassingen in de claimbeoordeling en de aanpassing van het WGA-uitkeringsregime, neemt de kans op een hoge WGA-last en dus de wil om een herbeoordeling aan te vragen af. Ook de regeling om de restverdiencapaciteit pas vijf jaar na re-integratie vast te stellen zorgt (op korte termijn) voor minder herbeoordelingen. De maatregelen hebben hiermee een gunstig effect op de werkvoorraad bij UWV en bieden daarmee een oplossing van het structurele tekort aan verzekeringsartsencapaciteit bij UWV.

Met de Wet werk en zekerheid zijn een aantal regelingen gewijzigd en geïntroduceerd. Denk bijvoorbeeld aan wijziging van de ketenregeling en de komst van de transitievergoeding. Het nieuwe kabinet heeft ten aanzien van al die onderwerpen weer nieuwe plannen in petto. ●

J. (Jeroen) Vluggen
De auteur is consultant bij Enkwest Opleiding & Advies B.V. te Apeldoorn.